

УДК 004.823.021:81'374

**ОНТОГНОСЕОЛОГІЧНЕ ОСМИСЛЕННЯ МЕТАЗНАКІВ
«ЖАНР», «ТЕКСТ» І «СТИЛЬ»**

Т. О. Анохіна, канд. філол. наук, доцент
Київський національний лінгвістичний університет,
вул. Велика Васильківська, 73, Київ, 03680, Україна
E-mail: anokhina_mail@yahoo.com

Об'єктом дослідження є метазнаки жанр, текст і стиль, предмет – їх онтогносеологічне ословлення у модусах мови, мовлення та мовленнєвої поведінки. Емпіричним матеріалом слугували відповідні ситуації з англomовного та україномовного дискурсів. У роботі використана сучасна методика, фокусується увага на онтогносеологічному підході до малих текстів – прислів'їв, загадок та афоризмів. Спільні та відмінні риси останніх вимірюються перфоматорами – атракторами та репелерами, внутрішніми регуляторами цих систем. Вперше у роботі фокусується увага на дистантуванні прислів'їв та приказок як комунікативних та номінативних одиниць. Матеріалом дослідження слугували релевантні довідники, аутентичні словники, а також – досвід вітчизняних та зарубіжних учених із зазначеної тематики. Теоретична значущість роботи полягає у вирішенні поставлених завдань. Практичне значення – у дидактичній цінності результатів дослідження.

Ключові слова: онтогносеологічний прийом, жанр, текст, стиль, модифікація, лакунологія.

Об'єкт дослідження статті – метазнаки жанр, текст і стиль, предмет – їх онтогносеологічна значущість у науковій картині світу. Актуальність теми зумовлена зростаючим інтересом лінгвістів до текстоцентричних проблем, синкретичного тлумачення термінологічних одиниць. Матеріалом дослідження слугують малі тексти – прислів'я у модусах мови, мовлення та мовленнєвої поведінки. У роботі використовується комплексний підхід до об'єкта дослідження – онтогносеологічний прийом. Фокусується увага на онтологічній сутності прислів'їв та їх ідентифікації. До осмислення проблеми залучаються матеріали аутентичних словників, дистантних дискурсів, а також – досвід вітчизняних та зарубіжних учених з релевантних проблем.

Новизна роботи полягає в розпізнанні маркерів модифікації глобальних структур прислів'їв, у розробці алгоритму верифікації процесів еволюції та інволюції текстоцентричних конструювань, у моделюванні тенденцій атракторів та репелерів як законів становлення та функціонування одиниць мови, зокрема, будови та добудови текстів. У роботі вперше розглядаються питання модифікації прислів'їв в умовах художнього дискурсу, емпатується увага на лінгвостилістичних та лінгвопрагматичних вимірах динаміки текстів, матеріалізується ідея робочих термінів (*лакуни, атрактори, репелери, жанр, стиль, текст*) на векторі осмислено – омовлено – пізнано.

У роботі моделюється типологічна параметризація малих текстів, комунікативно-прагматична представленість, варіативність модифікацій та епідигматичних девіацій.

Жанр, текст, стиль – метазнаки текстоцентричної парадигми, які традиційно обслуговують мовознавчі та літературознавчі дисципліни. Гетерогенність тлумачення цих термінів експлікується їх поліаспектністю, полівимірюваністю,

адгерентністю до синкретичних проблем сьогодення [5; 8]. Вельми актуальною є проблема модифікацій, постійних змін референтів у процесах їх еволюції та інволюції. Живе мовлення розпізнається у руслі стильової та жанрової презентації, параметризації на мікро- та макрорівнях – у словотворі, частиномовній таксономії, у парадигматично-синтагматичних девіаціях [4; 7].

Жанрові характеристики малих та великих за розміром текстів цікавлять лінгвістів різних студій та шкіл [5; 10]. Погоджуємось, що мовне оформлення текстів визначається функціями останніх та авторськими інтенціями. Чинним на часі є онтогносеологічний прийом осмислення об'єктів, коли обраний метод детермінується природою останнього. Кожна історична епоха позначена еволюцією жанрів. Життєвий матеріал слугує ситуативною базою для генерації текстів. Тексти, жанри та стилі інтегруються у науковій парадигмі: не буває жанрів без текстів, а стилів – без жанрів. Наприклад, тріада текстів (прислів'я, афоризми та загадки) належить до різних жанрів малих форм як таких, що генеруються на реальних та придуманих адресантом образах [10].

Метазнак *жанр* семантизується полілексемними словосполученнями з різними атрибутами: *жанри малої та великої форми, жанрова своєрідність, жанрова специфіка, мовленнєві жанри, жанрові особливості дискурсу, жанрова спрямованість, жанрова різноманітність, жанрова інформація, жанрові моделі, жанрові дефініції, жанрові простори* тощо. Питання таксономії та дефініції цього метазнака є досить спірним – через нечітке окреслення його меж [4; 5]. Тексти малого жанру атракуються атрибутами мобільності, готовності відреагувати на соціальні запити, проблеми та події. Нетиповими ознаками є лакунарність сюжету, відсутність заголовків, епіграм; останні притаманні тріаді малих форм. Специфічне композиційне аранжування, ситуативна відповідність, концептуальна конгруентність, дискурсивний напрямок, відкритість до модифікацій – все це супроводжує процеси еволюції та інволюції малих текстів, їх самодобудову та самоорганізацію. Вони (тексти), як пружина, пізнають дієвість ущільнення, пролонгації та лакунації. Компресія прислів'їв є очевидною з огляду на існування двох груп: а) тема Т + рема Р (обидва блоки вербалізовані або імпліковані); б) Т \emptyset + Р (матеріалізується рематична група, тематична група є лакунарною). Спрацьовує аксіома: *Brevity is a soul of soul of wit.*

Наприклад:

а) Т + Р	<i>Fools make feasts and wise men eat them</i>	<i>Розумні використовують дурнів</i>
	<i>It needs great wisdom to play the fool</i>	<i>Потрібна велика мудрість, щоб удавати дурня</i>
	<i>He who begs timidly, courts refusal</i>	<i>Той, хто просить сором'язливо, ризикує отримати відмову</i>
	<i>An Englishman's house is his castle</i>	<i>Мій дім – моя фортеця</i>
б) Т \emptyset + Р	<i>Don't trouble trouble until trouble troubles you</i>	<i>Не буди лиха поки воно стить</i>
	<i>Be swift to hear and slow to speak</i>	<i>Більше слухай, менше говори</i>
	<i>To kill two birds with one stone</i>	<i>Одним камінцем двох качок поцілити</i>
	<i>Hear much, speak little</i>	<i>Держи язик за зубами</i>

Поліфункціональність прислів'їв підпорядковується базовій функції – дидактичній, настановній, яка ословлюється через альтернативне співставлення референтів з метою інтенсифікувати вплив на читача та соціалізувати його поведінку.

За ригористичну параметризацію прислів'їв несуть відповідальність атрактори та репелери, внутрішні регулятори жанру, які атракують або відштовхують

передбачені канонами атрибути поверхневих та глибинних структур. Атрактори та репелери не лише представляють досвід соціуму, але видозмінюють вихідний матеріал, модифікують його, переводять у новий епідигматичний стан семантичних та формальних девіацій. Так вони змінюють еволюцію прислів'їв, їх функціональне призначення як таке, що резонується фрактально у майбутніх образах. Взагалі прислів'я – це особливий тип текстів, це – жанр (за визначенням М. М. Бахтіна [2]). Прислів'я як й інші тексти регулюються дією атракторів та репелерів, а жанрові характеристики текстів вивчаються у контексті міждисциплінарних парадигм [10].

Гетерогенність жанрів об'єктивується формально-семантичними атрибутами досліджуваних текстів. Жанрові девіації останніх визначаються, перш за все, інтенціями авторів, тематичним буттям та композицією твору. Жанр без тексту не існує. Текст як комунікативна одиниця має антропоцентричну ауру. Це – багатоаспектне та багатовимірне явище. Його онтологічна сутність атрагується у відповідних блоках поверхневої та глибинної структур. Тема-рема-тична визначеність цих текстів об'єктивується моделюванням (Т + Р), (Т₀ + Р). Немає прислів'їв без базової дидактичної функції. Прислів'я – це самі короткі тексти, які семантизують моралізаторські настанови для читача. Адресат – об'єкт мовленнєвих актів, за якого вболіває колективний адресант. Прислів'я – це художні народні витвори, які тяжіють до фразеологічного корпусу мовної макросистеми. Атрибути *художній, народний, фразеологічний* об'єктивують онтологічну сутність досліджуваних текстів. Образи вилучаються з реального та ірреального світів. Образність унаочнює інтуїтивну конкретику, їх валідність та розсудливість. Фразеологічність, стилістична забарвленість малих форм є стабільними та естетично репродукованими. У лексикографічних джерелах прислів'я можуть коментуватися як приказки, що мають непрямий зміст [3]. У нашому дослідженні дистантуємо прислів'я та приказки з огляду на специфічні призначення: номінативне – для приказок, комунікативне – для прислів'їв. Наприклад:

а) прислів'я:

Speech is silver, but silence is gold / Розумне казати або зовсім мовчати;

Curiosity killed the cat; too much knowledge makes the head bald / Багато будеш знати – скоро постарієш;

Pleasure of the mighty and the tears of the poor / Багатому життя, а бідному – виття;

A father is a treasure, a brother is a comfort, but a friend is both / Батько – це скарб, брат – утіха, а друг – і те, і друге;

Adversity is a good teacher; necessity is the mother of invention / Біда всьому навчить; біда вимучить, біда й виучить;

Two is a company, but three is none / Де двоє – там третій зайвий;

Where there is a will, there is a way / Де хотіння, там і вміння;

Cheapest is the dearest / Дешева рибка – погана юшка;

If you run after two hares, you will catch neither / За двома зайцями поженешся, жодного не спіймаєш;

Little wit in the head makes much work for the feet; a forgetful head makes a weary pair of heels; a witless head makes weary feet; use your head to save your feet / За дурною головою немає ногам спокою;

Good health is above wealth / Найбільше багатство – здоров'я;

All are not soldiers that go to the wars / Не усе то козак, хто списа має;

All asses wag their ears / Дурням властиво набирати глибокодумного вигляду;

All are not thieves that are barked at / Не все то злодії, на кого собаки гавкають;

All bread is not baked in one oven / Не всі люди однакові; люди бувають різні; не можна стригти всіх під один гребінець; всіх під одну макітру не підстрижеш;

All covet all lose / Як одкусиш багато, ковтнеш мало; за двома зайцями поженешся, жодного не спіймаєш;

б) приказки:
Once upon a time there was / there lived... / Жив-був колись;
Not a soul / Ані душі;
Between the cup and the lip a morsel may slip; we shall see what we shall see / Баба надвоє ворожила (або вмере, або буде жила);
The thin edge of the wedge / Багатообіцяючий початок;
To see through smb.; to see through grindstone; to see into a brick stone / Бачити наскрізь;
Just a brief while; next to no time; to be completely new (in some place) / Без году неділя;
To hope against hope / Без надії сподіватися;
All ale and skittles / Безтурботне життя;
Blank spot (on the map); uncharted area; (невирішена проблема) (в чому) / unsolved problem; a gap in knowledge / Біла пляма (на карті, на землі);
To read one's hand / Займатися хіромантією (гадати по руці);
Just nothing more than empty words; sounding grass / Пусті обіцянки (обіцянки-цяцянки) / leaves without figs Пусті/порожні балачки.

У прислів'ях блоки інтенсифікуються (а) експресивним лексиконом, (б) змістовними образами, (в) аксіоматичним коментарем. Наприклад:
 а) *a fool cup; a forgetful head; the first step; the foremost dog; in a rainy day;*
 б) *in Greek and Latin; a friend in need; geese with geese; women with women;*
 в) *popular opinion, fine words; more than a fool; a fool's smile; a weary pair; a wise man; good to him.*

Атрактори та репелери стоять на сторожі відособлення, класифікуючи ці дві групи: приказки – як номінативні непередикативні одиниці, прислів'я – як передикативні комунікативні одиниці. Спільними для них є те що, вони належать до фразеологічного корпусу, а також – їх образність, експресивно-емоційне наповнення, спроможність модифікуватися на шляху еволюції-інволюції за циклічним законом.

Прислів'я не є фабульними текстами, це – дидактичні рекомендації для збереження норм соціалізації. Фабульний атрибут є лакунарним і для приказок. Не можуть приказки включатися до типів текстів: їх призначення полягає в інтенсифікації ознак та в побудові речень. Очевидно за минулою традицією приказки у деяких наукових розвідках відносяться до прислів'їв, а також – з огляду на спільні інгерентні чинники, а саме: образності, влучності, дотепності, спроможності добудовувати мовні одиниці. Атрактори та репелери, як внутрішні закони мови, ведуть себе по-різному з різними об'єктами. Атрибутами прислів'їв є системна організація комунікативних одиниць, специфічна коротка форма, уцільнення конститuentів, предикативне представлення, завершена думка, образність смислу та іносказання. Репелери є чинниками лакуарності у текстах прислів'їв (відсутність заголовків, великого обсягу та сюжетних фабул).

У науковій літературі метазнак *стиль* представлений гетерогено низкою атрибутів типу *стилістичні аспекти, стилістичні особливості жанрового моделювання, лінгвостилістичний аналіз, стилістично маркована лексика, стилістична маркованість, стиль кантрі (сільський стиль), архітектурний стиль, стилістичні засоби актуалізації, жанрово-стилістичні домінанти*. До лінгвістичних метазнаків науковці О. О. Селіванова, Л. С. Піхтовнікова, С. В. Форманова відносять мовні та мовленнєві стилі [7; 5; 9]. Метазнаки *жанр* та *стиль* потребують значної уваги для розмежування їх параметризації. Атрибутами стилю вважають лексичні, граматичні, фонетичні засоби, функціонально-комунікативні різновиди мовного коду, конкретні мовленнєві жанри, стильові традиції певних історичних етапів. Мовний стиль у стилістиці мови, на відміну від стилістики мовлення, є усвідомленою суспільством підсистемою в системі загальнонародної мови, закріпленою за тими чи іншими ситуаціями спілкування, яке історично склалося й характеризується специфічним корпусом вираження і діючим принципом відбору. Мовленнєвий і функціональний

стиль класифікується як суспільно усвідомлена сукупність прийомів уживання, відбору та сполучення мовленнєвих засобів, функціонально зумовлена соціально значущою сферою спілкування [7].

Корпус прислів'їв було наочно змодельовано в слотах концепту РОЗУМ [8: 70]. Тут спрацьовує формула «поняття – пропозиція – слот». *Ad notata* омовлення тематичного буття відбувається у стилістичному представленні: експресивні таїни метафори, метонімії, гіперболи, епітетів конструюються ущільнено та лаконічно.

Засоби паремійної вербалізації змодельованого концепту РОЗУМ

Складові посесивного фрейму «Виважене виконання роботи»		
Слот	Паремійна вербалізація	
Неквапливість	<i>A fool always rushes to the fore</i>	Поперед батька в пекло не лізь.
Прогнозування вчинків	<i>Forced love does not last</i>	Вимушена любов не буває тривалою. Силою не бути милою.
Накопичення досвіду	<i>No man is born wise or learned</i>	Мудрим та вченим не народжуються.
	<i>A wise man changes his mind; a fool never does</i>	Мудра людина змінює свою думку; дурень - ніколи
Критичне ставлення	<i>The fool doth think he is wise, but the wise man knows himself to be a fool</i>	Дурень вважає себе розумним, а розумний визнає себе дурнем
	<i>The fox knows much, but more he that catches him</i>	Багато знає лисиця, та більше знає той, хто її ловить
	<i>Popular opinion is the greatest lie in the world</i>	Поширена думка є найвеличезнішою неправдою у світі
Використання шансу	<i>Fortune is good to him who knows how to make good use of her</i>	Щастя посміхається тому, хто уміє його добре використати
Прогнозування наслідків	<i>A forgetful head makes a weary pair of wheels</i>	За дурною головою нема ногам спокою
Ощадливість	<i>A fool and his money are soon parted</i>	У дурня гроші недовго лежать у кишені
	<i>Fool's bolt is soon shot</i>	У дурня гроші довго не лежать у кишені
Кмітливість і спритність	<i>A friend in court is better than a penny in purse</i>	Впливовий друг дорожче грошей
	<i>A wise man will make more opportunities than he finds</i>	Мудрий створює більше можливостей, ніж знаходить
Обережність та пильність	<i>A full cup must be carried steadily</i>	Повну чашку треба обережно нести

Модифікації прислів'їв як і в інших текстах, позначені гетерогенними видозмінами, що є цінним матеріалом для побудови інноваційних конструвань – близьких та віддалених від похідних текстів. Останні резонуються у секундарних утвореннях по-різному – як синоніми, антоніми, залишкові партитативні елементи. Приказки як деривати прислів'їв змінюють функцію останніх і транспонуються в інтенсифікатори. Відбувається посилення або послаблення атрибутів нових конситуацій. Подібна модифікація є фреквентивною на просторах трансляторських інтра- та інтертекстів. Гра слів об'єктивується законами мови, мовлення та мовленнєвої поведінки в динаміці транспозиції, процесах еволюції та інволюції, які генерують формальну та семантичну девіації.

Прислів'я тяжіють до непрактичної та несерйозної ендозони – гри словом, коли очікуване змінюється на неочікуване, логічне – на алогічне, семантичне – на асемантичне. Пор. англ.: *Two is company, three in none* → *Three is company, two in none*; *A friend in need is a friend is deed* → *A friend in need isn't a friend indeed*.

Модифіковані тексти представлені у коментарях, варіантах омовлення, експлікаціях пропозицій. Прислів'я позбавляються жанрової ідентифікації у модифікованому секондарному стані, актуалізуючи лакуну інтертекстуальності, перетворюючись на заголовки в текстах та дискурсах (фреквентивними є заголовки прислів'їв у публіцистичних текстах). Інтертекстуальна позиція модифікованих прислів'їв каузує їх нову функцію – інтенсифікатора. Вважаємо, що модифіковані малі тексти мають більше спільних рис, ніж їх вихідні варіанти. Модифікуються також і приказки. Наприклад, пролонгація наступної одиниці *It rains cats and dogs* → *It rains cats and dogs and some puppets fell on the table* (декілька крапель упало на стіл). Модифікація малих текстів започатковується на первісному етапі самоорганізації, коли конситуації вербалізуються декількома лексичними варіантами.

Дивергенція спрацьовує у трансформованих прислів'ях, які стають гібридними каламбурами-блендами. Це є досить популярна форма мовної гри, коли частина відомого прислів'я відсікається і до нього додається частина іншого прислів'я: *Better late than an apple a day* (Пор. *Better late than never* і *An apple a day keeps a doctor away*). Або: *Late to bed, early to rise makes a fan radio-wise*. Пор. *Early to bed and early to rise makes a man healthy, wealthy and wise*. Використовується засіб «портмоне» – перефразування і гібридизація: до відомого прислів'я додається новий зміст.

Основними механізмами *ігрової інтертекстуальної діяльності* виступають добре знайомі читачеві інтертекстами – прецеденти, які вводяться до тексту, як правило, номінативним способом. Включення інтертекстом варіюється за обсягом (від слова до цілих текстів), ступенем маркованості, функціями, а також елементами інших семіотичних систем (інтермедіальність). У системі інтермедіальних зв'язків один художній код переводиться в інший, і на змістовому рівні здійснюється їх взаємодія – однак картина «словесна» не ототожнюється з картиною «живописною» – відбувається інтерсеміотичний «переклад» живопису на мову прози. Інтермедіальність, таким чином, створює *поліфонізм* твору, розширює його змістовий простір, залучає читача до ігрової діяльності» [6].

Висновки. Модифікація малих текстів об'єктивується реальністю епідигматичного вектору нових текстів, секондарних варіантів формального та семантичного дизайну. Гетерогенність тенденцій та напрямків транспозицій верифікується універсальними канонами: немає прислів'їв без адресанта/адресата, без теми/реми, без атракторів/репелерів, без жанрових/стильових атрибутів, без стабільних/модифікованих конструювань, без процесів еволюції/інволюції, без поліфункціональності/базових функцій, без диктума/модума, без лінійних/вертикальних девіацій. Поліаспектність прислів'їв об'єктивується в контексті структурно-семантичної динаміки поверхневих та глибинних структур, омніпотентної зміни від «плюса» до «мінуса», від інформативного до неінформативного, від серйозного до несерйозного, від прагматичного до асемантичного, від позитивного до негативного, від присутнього до відсутнього, від ізоморфного до аломорфного, від лінійного до ризоматичного, від наївного до наукового, від лакунізованого до делакунізованого, від вербального до невербального; і навпаки – в циклічному колообігу.

Перспективним є осмислення наукового явища лакунарності на матеріалі інтегрованої тріади текст – жанр – стиль в умовах різномовних дискурсів. Передбачається звернути особливу увагу на таксономію лакун, їх джерела, ендозони, способи верифікації та засоби делакунізації.

**ОНТОГНОСЕОЛОГИЧЕСКОЕ ОСМЫСЛЕНИЕ МЕТАЗНАКОВ:
«ЖАНР», «ТЕКСТ» И «СТИЛЬ»**

Т. А. Анохина

*Киевский национальный лингвистический университет,
ул. Большая Васильковская, 73, Киев, 03680, Украина
E-mail: anokhina_mail@yahoo.com*

*Объектом статьи являются метазнаки **жанр, текст и стиль**, предметом – их онтогносеологическое осмысление в модусах языка, речи и речевого поведения. Эмпирические факты извлечены из англоязычных и украиноязычных дискурсов. В работе использована современная комплексная методика, приоритетным является онтогносеологический подход к малым текстам – пословицам, загадкам, афоризмам. Общие и отличительные черты последних измеряются перформаторами – аттракторами и репеллерами (внутренними законами макросистем). Впервые в работе фокусируется внимание на различиях пословиц и поговорок как актуализаторов соответственно коммуникативной и номинативной функций. Намечена перспектива дальнейшего исследования. Теоретическая значимость работы верифицируется поставленными в ней задачами. Практическая ценность состоит в дидактическом применении полученных результатов. Материалом исследовательского поиска служили релевантные справочники, аутентичные словари, а также – опыт ученых по проблеме. Рабочие термины статьи представлены в научном русле.*

Ключевые слова: онтогносеологический подход, жанр, текст, стиль, модификация, лакунология.

**ONTOGNOSEOLOGICAL TREATMENT OF METASIGNS:
“GENRE”, “TEXT” AND “STYLE”**

T. Anokhina

*Kyiv National Linguistic University,
73 Velyka Vasylkivs'ka Str., Kyiv, 03680, Ukraine
E-mail: anokhina_mail@yahoo.com*

*The objects of the article are metasigns **genre, text and style**, their ontology and cognition. The problem deals with proverbs in the modi of language, speech and speech behaviour. The empiric facts are extracted from English and Ukrainian discourses. Methods applied are complex and up to date. But the basic device is that of ontognoсеological nature applied to small texts – namely: proverbs, riddles and aphorisms. The common and different features of the latter are being analyzed via the power of attractors and repellers. The nature of proverbs and sayings is considered in a way different from other viewpoints. The perspectives are outlined and forwarded. The theoretic value of the research is verified by the tasks being set in the article. The practical value lies in the didactic use of the results. The material for the research were relevant encyclopedias, authentic dictionaries, and the experience of scientists on the issue. Working terms of the article are represented in the scientific mainstream.*

Key words: ontognoсеological approach, genre, text, style, modification, lacunology

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Анохіна Т. О. Статус лакуни в парадигмі метазнаків категорії НЩО / Т. О. Анохіна, С. О. Швачко // Одеський лінгвістичний вісник. - 2015. – Т. 1, № 6. - С. 3–6.
2. Бахтин М. М. Проблема речевих жанрів // М. М. Бахтин / Автор и герой: к философским основам гуманитарных наук. – СПб. : Азбука, 2000. – С. 249–299.
3. Короткий українсько-англійський та англо-український фразеологічний словник / Є. І. Гороть, Л. К. Малімон, А. Б. Павлюк, О. О. Рогач. – Луцьк : Вежа-Друк, 2016. – 214 с.
4. Пільгуй Н. М. – Стильові риси англомовного наукового агротехнічного дискурсу / Н. М. Пільгуй // Одеський лінгвістичний вісник. -2015. – Т. 1, № 6. - С. 81–84.
5. Пихтовникова Л. С. Немецко-язычные публицистические тексты социально-критического направления: прагматилистический и когнитивный аспекты: монография / Л. С. Пихтовникова, О. Я. Мастерова, Е. П. Кабусь. – Х. : ХНУ имени В. Н. Каразина, 2016. – 164 с.
6. Самохіна В. О. Феномен інтертекстуальності як поліфонії текстів / В. О. Самохіна // Мови професійної комунікації: лінгвокультурний, когнітивно-дискурсивний, перекладознавчий та методичний аспекти: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції 21 квітня 2016 р. НТУУ «КПІ». – К. : Кафедра. – С. 70–72.
7. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія / О. О. Селіванова. – Полтава : Довкілля-К, 2006. – 716 с.
8. Швачко С. О. Фреймове моделювання концептів на матеріалі паралельного корпусу паремій / С. О. Швачко, В. В. Степанов // Філологічні трактати. – 2016. – Т. 8, № 1. – С. 69–78.
9. Форманова С. В. Інвективи в українській мові: монографія / С. В. Форманова; за ред. Н. М. Сологуб. – К. : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2012. – 336 с.
10. Швачко С. О. Малі тексти англомовного художнього дискурсу: типологічні аспекти / С. О. Швачко, І. К. Кобякова // Мови професійної комунікації: лінгвокультурний, когнітивно-дискурсивний,

REFERENCES

1. Anokhina T. O. and Shvachko S. O., Status of lacuna in the category nothing, *Odessa linguistic Bulletin*, 2015, vol. 1, no 6, pp. 3–6.
2. Bakhtin M. M. The Problem of speech genres, *Author and hero: the philosophical foundations of the humanities*. St. Petersburg, Azbuka Publ., 2000, pp. 249–299.
3. Gorot E. I. , Malimon L. K. , Pavljuk A. B., and Rogach O. O., *The small Ukrainian-English Dictionary of phraseological terms*. Lutsk, Vezha-Druk Publ., 2016, 214 p.
4. Pilguy N. M. The stylistic features of English academic discourse. *Odessa linguistic Bulletin*, 2015, vol. 1, pp. 81–84.
5. Pihovnikova L. S., Masterova O. J., and Kabus E. P. *German-language journalistic socio-critical texts: pragmatic, stylistic and cognitive aspects*. Kharkiv, V. N. Karazin Kharkiv National University Publ., 2016, 164 p.
6. Samohina V. O. The phenomenon of intertextuality as polyphony of the text. Proc. 3rd Int. Sci. Conf. *Languages of professional communication: linguistic and cultural, cognitive-discursive, translation studies and methodological aspects*. Kyiv, NTU “KPI” Publ., April 21, 2016, pp. 70–72.
7. Selivanova O. O. *Modern Linguistics : terminologic Encyclopedia* . Poltava, Dovkillya-K Publ., 2006, 716 p.
8. Shvachko S. O. and Stepanov V. V. Frame-based modeling concepts on the material body parallel proverbs. *Filological Treatises*, 2016, 8(1), pp. 69–78.
9. Formanova S. V. *Invectives in the Ukrainian language*. Kyiv, Dmitro Burago Publ., 2012, 336 p.
10. Shvachko S. O. and Kobjakova I. K. The small texts of the English literary discourse: the typological aspects. Proc. 3rd Int. Sci. Conf. *Languages of professional communication: linguistic and cultural, cognitive-discursive, translation studies and methodological aspects*. Kyiv, NTU “KPI” Publ., April 21, 2016, pp. 80–82.

Надійшла до редакції 15 серпня 2016 р.